

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 26

28. lipnja 2018.

cijena 200 Ft

Foto: STIPAN BALATINAC

Prigodni oltar za Tijelovo u Santovu

6. stranica

Razgovori o hrvatskom školstvu

3. stranica

III. Dan hrvatskoga školstva

4. – 5. stranica

Prvi narodnosni dan

15. stranica

Komentar

Gruntovčani u vječnosti

Kako je to svake četiri godine, mjesec dana svijetom će vladati nogometna groznica. Naime, 14. lipnja počelo je Svjetsko nogometno prvenstvo u Rusiji koje će trajati do 15. srpnja. Naravno, navijati ćemo za Hrvatsku, koja je ponovno izborila nastup na Svjetskom prvenstvu (brončana na SP-u u Francuskoj 1998.).

Nažalost, Mađarska nije uspjela izboriti nastup među najboljima. Unatoč slavnim danima tridesetih do šezdesetih godina prošloga stoljeća, već desetljećima izostaje s najvećih svjetskih natjecanja. Posljednji put na SP-u sudjelovala je davne 1986. godine u Meksiku. Sjećamo se kako je prošla. Ali prisjetimo se radije ljepših dana. Samo dvadesetak godina prije, također u Meksiku, Mađarska je osvojila zlatnu medalju na Olimpijskim igrama 1968. godine.

Dok danas navijamo za Vatrene i za velemajstore poput Luke Modrića, mi Bačvani, Santovci i Garcí, prije pedeset godina mogli smo navijati za naše suseljanje, pa i sunarodnjake. Za mene je to samo povijest i mogu samo pretpostaviti kakva je nogometna groznica vladala kada su za reprezentaciju igrali legendarni Florián Albert, rodом Santovac i do danas jedni dobitnik Zlatne lopte (brončani na Olimpijskim igrama u Rimu 1960. i na Europskom prvenstvu 1964. u Španjolskoj), te Garcí Nikola Pančić i Antun Dujmov/Dunai II (uz narečeno zlato srebrni na OI u Minchenу 1972.). Nažalost, zbog ozljede Albert nije igrao u Meksiku, ali je iste godine s trojicom suigrača nastupio za reprezentaciju Svijeta koja je igrala u početnom sastavu Jašin, Novák, Šesternjov, Schulz, Marzolini, Beckenbauer, Overath, Szűcs, Amancio, Albert, Džajić.

Kada će opet stasati igrači kao što su bili oni kojima je nogomet bio prije svega igra, a ne zarada i novac? Igra koja im je ispunjavala slobodno vrijeme, koju su igrali sa srcem i dušom. Nisu ga učili na nogometnim akademijama, nisu igrali u idealnim uvjetima, u sportskim dvoranama, na umjetnome travnjaku, u skupoj opremi, nego na gruntu bez ičega. Bili su pravi gruntovčani koji su htijenjem i radom izborili put u vječnost. Njihova su imena zlatnim slovima i trajno upisana u nogometnoj povijesti.

S. B.

Glasnikov tjedan

Novi saziv Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta prvu je sjednicu imao 15. svibnja, drugu 25. lipnja; 15. svibnja s dvije točke dnevnoga reda od kojih je jedna bila saslušanje zamjenika premijera mađarske vlade odgovornog za narodnosti Zsolt Semjéna. Nazočni glasnogovornici dvanaest narodnosti u Mađarskoj uza zastupnika Nijemaca u Mađarskom parlamentu imali su prilike obratiti se Zsoltu Semjénu i postaviti mu pitanja.

U odgovorima na postavljena pitanja Zsolt Semjén osvrnuo se na više aktualnih pitanja narodnosne politike, između ostaloga na izborni zakon i definiciju samoizjašnjavanja glede pripadnosti nekoj od narodnosti u Mađarskoj.

Govoreći o vrtićima, kazao je da su oni pri srcu mađarske vlade, i u njihov se razvoj ulažu golemo sredstva. Stoga teško će biti u svezi s vrtićima reći da se neće podupirati neki prijedlog narodnosnih zajednica, ako postoje stvarni zahtjevi, ako ima djece...

Ista je stvar i s malim narodnosnim školama jer one su zalag opstanka sela, a za dijete je najbolje ako u školu ide u svom okruženju. Ali ako ima tako malo djece, onda škola fizički postaje neodrživa, jedina je granica potpore opstanka malih škola „zdravi razum“, kazao je Semjén.

Govoreći o izbornom zakonu, pozvao je na otvoreni dijalog o problemima oko zakonske norme, te rekao da je mađarska vlada partner glede svih pitanja njihove promjene, ali ne treba očekivati da ona kaže tko je Rumunj, Srbin i tako dalje.

Po sadašnjoj normi pripadnost narodnosti pitanje je osobnog izjašnjavanja, što među nama govoreći, izgleda dosta liberalno, ali je po meni apsurdno, kazao je Semjén, te dodao da je to ozbiljna teškoća,

da svatko može kazati koje je narodnosti, zapitavši se pri tome gdje je kraj toga?

Radikalnoliberalno je motrište da svatko bez stvarne veze može kazati kako je on punopravni član neke narodnosti. Mislim da je to nonsens, reče Semjén, stoga treba za to podrijetlo da mi je bar djed bio Hrvat ili treba za to neko znanje jezika.

Prihvaćam i činjenicu da nisam Bugarin, ali simpatiziram s bugarskom kulturom, umjetnošću, naučio sam bugarski i u zajednici sam s bugarskom narodnošću, stoga možda mogu biti i član bugarske narodnosti.

Ali oprostite, ako ja nemam nijednog bugarskog pretka, ako nijednu riječ ne znam bugarski, pojmama nemam o bugarskoj kulturi, povijesti, i pri tome kažem da sam po narodnosti Bugarin, i želim krenuti na narodnosnim izborima, mislim da to nije normalno, kazao je Semjén.

Pitanje je tek da mađarska država očito ne može na sebe preuzeti odgovornost ograničavanja i sužavanja sadašnjega liberalnog zakona u svezi s tim tko može biti Rumunj, Hrvat, Srbin.

Stoga kažem, govorimo iskreno. Taj odium ne možemo na sebe preuzeti da nam Bruxelles poslije kaže kako proganjamo narodnosti time da oduzimamo pravo samoizjašnjavanja glede pripadnosti narodnosti.

Stoga kažem, govorimo iskreno. Taj odium ne možemo na sebe preuzeti da nam Bruxelles poslije kaže kako proganjamo narodnosti time da oduzimamo pravo samoizjašnjavanja glede pripadnosti narodnosti.

Stoga kažem, govorimo iskreno. Taj odium ne možemo na sebe preuzeti da nam Bruxelles poslije kaže kako proganjamo narodnosti time da oduzimamo pravo samoizjašnjavanja glede pripadnosti narodnosti.

Stoga kažem, govorimo iskreno. Taj odium ne možemo na sebe preuzeti da nam Bruxelles poslije kaže kako proganjamo narodnosti time da oduzimamo pravo samoizjašnjavanja glede pripadnosti narodnosti.

Stoga kažem, govorimo iskreno. Taj odium ne možemo na sebe preuzeti da nam Bruxelles poslije kaže kako proganjamo narodnosti time da oduzimamo pravo samoizjašnjavanja glede pripadnosti narodnosti.

Branka Pavić Blažetin

Govoreći o izbornom zakonu, pozvao je na otvoreni dijalog o problemima oko zakonske norme, te rekao da je mađarska vlada partner glede svih pitanja njihove promjene, ali ne treba očekivati da ona kaže tko je Rumunj, Srbin i tako dalje.

Hrvatsko školstvo i učenje hrvatskoga jezika u Mađarskoj

U uredu Hrvatske državne samouprave 10. svibnja 2018. upriličen je okrugli stol na temu: Hrvatsko školstvo i učenje hrvatskoga jezika u Mađarskoj. Sastanak je sazvao HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, a njemu su uz predsjednika pribivali: glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Joso Ostrogonac, članovi Robert Ronta, Edita Horvat-Pauković, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin i znanstveni novak Silvestar Balić, ravnatelj pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Gabor Győrvári, ravnateljica budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma Ana Gojtan, ravnateljica keresturske Osnovne škole Nikole Zrinskog Anica Kovač, nastavnica lukoviške škole Anica Popović Biczák. Pozivno je pismo dostavljeno i ravnatelju santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Josi Šibalinu, ravnateljici koljnofske Dvojezične osnovne škole Mihovila Nakovića Agici Sárközi i ravnatelju bajske Fancaške škole Antunu Guganu, međutim oni se nisu mogli odazvati pozivu.

Nakon pozdravnih riječi, HDS-ov je predsjednik Ivan Gugan u kratkim crtama izvijestio nazočne o svrsi sastanka, kako ima više akutnih pitanja u vezi s hrvatskim školstvom, primjerice treba li hrvatski jezik ubuduće učiti kao strani jezik, jer djeca više ne dolaze u školu s predznanjem jezika; pitanje nastavničkog kadra; metodika nastave hrvatskoga jezika; pitanje udžbenika za hrvatski jezik i književnost ili osnivanje hrvatskoga pedagoškog zavoda. Prvi je susret zamišljen u „užem krugu“, sa članovima stručnoga Odbora za odgoj i obrazovanje, pojedinim ravnateljima škola gdje se predaje hrvatski jezik i Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj te neka predstavnici iznose svoja viđenja o narečenim pitanjima. Treba izraditi dugoročni i kratkoročni plan u svezi s pitanjem hrvatskoga školstva. Nadovežući se na predsjednikove riječi, Edita Horvat-Pauković reče da nažalost, kadrovsko je pitanje u posljednje vrijeme među gorućim teškoćama, sve manje srednjoškolaca bira za daljnju naobrazbu hrvatski jezik i književnost, a poslije diplome ne uposle se u školama. Ana Gojtan se složila s time da metodiku nastave i udžbenike treba osuvremeniti, te smatra da naglasak treba staviti na komunikaciju na hrvatskom jeziku, pogotovo u vrtiću i u nultom razredu. Također je bitno pitanje manjak odgojiteljica i profesora, nastavnika prirodoslovnih predmeta na hrvatskom jeziku. Gabor Győrvári reče da treba dobro razmisliti na koga se želi temeljiti nulti razred; na bivše osmaše ili na učenike škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika ili na đake iz mađarskih škola. Izrazio je svoje neslaganje da se u vrtićima odgaja u mješovitim dobnim skupinama, smatra da se u homogenim grupama konzervira znanje hrvatskoga jezika. Joso Ostrogonac je rekao da hrvatsko školstvo treba iznova graditi, nažalost odlukom vlade ukinuta su općeprosvjatna središta (ÁMK) gdje su učenici mogli sudjelovati popodne u učenju narodnoga plesa, sviranja na tamburici ili raznim glazbalima. Sve o čemu se dosada raspravljalo nije novost, jer su to problemi već dvadeset godina unazad, i nažalost činjenica je da ni nastavnici ne govore dobro hrvatski. Anica Kovač je predočila nazočnima iskustva u školi kojoj je na čelu, naime imaju ugovore sa sveučilištima u Hrvatskoj, i tako primjerice iz Zagreba studentice dolaze na metodičku

praksu u školu, a također imaju i jezičnoga lektora, i sudjeluju na zajedničkim projektima. U Zalskoj su županiji osnovali zajednicu škola gdje se predaje hrvatski jezik i tako imaju i otvorene sate, školske programe i slično. Angela Šokac Marković smatra da doista treba osuvremeniti udžbenike jer iz slikovnica ili na osnovi pjesmica ne može se ni predavati ni svladati jezik. Slaže se da već godinama nema dobrog metodičara, stoga predlaže neka se izradi metodički priručnik za nastavnike. Stjepan Blažetin smatra da treba imati strategiju nastave hrvatskoga jezika, i treba posebno raspravljati o vrtiću, osnovnoj školi, srednjoj školi i uz ta pitanja dodati i visokoučilišnu naobrazbu, jer su po školama specifična pitanja. Treba razmotriti što su ona rješenja koja su manje-više dobra za sve škole, i postoji pitanje koje se ne može mimoći, a to je nastavni plan i program. Jer ako se planira sastaviti udžbenik, to je osnovica. U daljnjem je predložio poduku budućih autora udžbenika, u vezi s pitanjem nastavničkog kadra pak neka Hrvatska državna samouprava stipendira svoje buduće mlade nastavnike, što može biti dobar poticaj za budućće. G. Győrvári, nadovežući se na prijedloge S. Blažetina, rekao je da okvirni nastavni program i plan izrađuje Ministarstvo ljudskih resursa, slaže se da treba izraditi poseban plan za vrtiće, škole i da treba osuvremeniti udžbenike, jer ni udžbenici iz Hrvatske ne mogu se upotrebljavati u nastavi. Predlaže manje konferencije ili seminare, na koje možda treba pozvati i mađarske stručnjake. Gđa Marković smatra da ima dovoljno stručnjaka za uređivanje udžbenika, neka oni rade timski i neka bude skupina autora udžbenika. Silvestar Balić rekao je da po njegovim saznanjima nema središnjega školskog mjerenja znanja iz hrvatskoga jezika, bilo bi dobro razmisliti sastavljanje internog testa glede toga, i također jedan interni jezični ispit kako bi se doznala razina znanja hrvatskoga jezika.

Sažimajući sjednicu, predsjednik Ivan Gugan reče da treba izraditi dugoročni plan u kojem su nastava hrvatskoga jezika u Mađarskoj i sastavljanje nastavnoga plana i programa, na osnovi čega mogu se uređivati udžbenici. Među kratkoročnim planovima pak naveo je: utemeljenje pedagoškoga zavoda, hoće li to biti poseban zavod ili u sklopu ZZHM-a, to će se razmotriti; uposliti će se osoba koja će obilaziti škole gdje je nastava hrvatskoga jezika i surađivati s nastavnicima i nadzirati rad po školama, pomoći da rad bude uspješniji; organizirat će se po dva puta godišnje seminar u Mađarskoj za pedagoge hrvatskoga jezika i metodička konferencija; osuvremenjivanje udžbenika za škole s predmetnom nastavom i sastavljanje priručnika za metodiku nastave. Sastanak, okrugli stol na temu Hrvatsko školstvo i učenje hrvatskog jezika u Mađarskoj, nastavit će se u širem krugu poslije ljetnih školskih praznika.

Kristina Goher

Kako dalje u hrvatskome školstvu?

Dan hrvatskoga školstva, 21. svibnja

Predaja zahvalnica i spomen-odličja

Ove je godine Dan hrvatskoga školstva obilježen 27. svibnja, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže. Naime, na skupštini Hrvatske državne samouprave održanoj 5. studenoga 2016. godine u Santovu, usvojena je odluka o obilježavanju Dana hrvatskoga školstva u Mađarskoj u spomen na prvu hrvatsku školu u Pečuhu koja je počela s radom 1722. godine. Tom odlukom nadnevkom od 21. svibnja, Hrvatska državna samouprava slavi Dan hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

O počecima hrvatskoga školstva u Pečuhu svjedoči do naših dana sačuvana barokna spomen-ploča onodobno postavljena na školsku zgradu s latinskim natpisom SCHOLA TRIV: NAT: ILLYR: ERECTA AB EADE NAT: BENEFICIO IDDI: B: IOAN:LEOPOL: MAKAR MDCCXXZ; u hrvatskome prijevodu: Hrvatska trivijalna škola podignuta s potporom baruna Ivana Leopolda Makara pripadnika iste nacije g. 1722. godine.

Spomen-ploča imala je zanimljivu sudbinu, a voditelj Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, dr. sc. Stjepan Blažetin spomen-ploču „poklonio” je Hr-

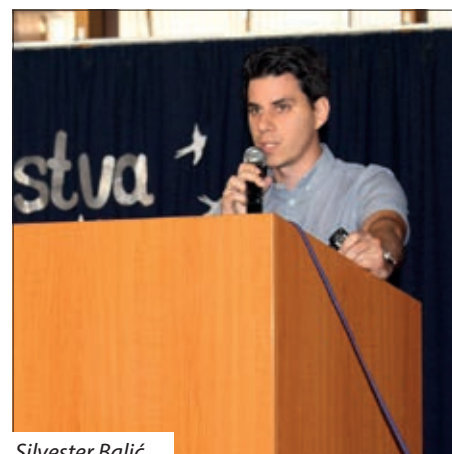
vatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže, prigodom II. Dana hrvatskoga školstva, 21. svibnja 2017. godine.

„Zanimljiva je sudbina ove spomen-ploče. Ona je na zgradi nekadašnje hrvatske škole stajala gotovo dva stoljeća, do 1910. godine, kada je grad prodao zgradu, a novi je vlasnik kuću porušio, no nasreću spomen-ploča predana je gradskom muzeju gdje se čuvala sasvim do 1988. godine. U zagrebačkome muzejskome prostoru postavljena veliku izložbu Pisana riječ u Hrvatskoj posjetilo je milijun ljudi i zahvaljujući suradnji ravnatelja muzeja Ante Sorića i tadašnjeg ravnatelja pečuškoga Muzeja Janus Pannonijs Jenőa Ujvarija, spomenuta je izložba stigla i u Pečuhu, a godinu dana poslije i u Budimpeštu. U Pečuhu je izdan leporelo, albumčić slika i teksta u obliku harmonike pod naslovom Az irásbeliség története Horvátországban. U osmišljavanju i prevodjenju tekstova sudjelovao je kolega Stjepan Blažetin i ja. Znajući za postojanje spomen-ploče hrvatske škole iz 1722., dr. Ujvari je nastojao da i ona bude postavljena na izložbi, kao sastavni dio pismenosti u Hrvata, a nakon zatvaranja izložbe tu je ploču plemenitom gestom poklonio Katedri za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu. Mislim da je kolega dr. Stjepan Blažetin, sadašnji voditelj Katedre, donio ispravu i nesebičnu odluku kada je odlučio da spomen-ploču na Dan hrvatskoga školstva u Mađarskoj, u sklopu današnje svečanosti u Pečuhu, pokloni Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji Miroslava Krleže, a da ova dragocjenost bude postavljena na vidljivo mjesto u toj prosvjetnoj ustanovi. (Ernest Barić: *O prvoj hrvatskoj školi u Pečuhu, Hrvatski kalendar 2018. 34 – 36. str.*)”

vatkom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže, prigodom II. Dana hrvatskoga školstva, 21. svibnja 2017. godine.

Dr. sc. Stjepan Blažetin

Silvester Balić

Zahvalno slušateljstvo

Zahvalnice i spomen-odličja

Slijedom toga, u okviru svečanosti obilježavanja III. Dana hrvatskoga školstva, u HDS-ovoj organizaciji 27. svibnja postavljena je spomen-ploča prve hrvatske škole utemeljene 1722. u Pečuhu, prigodnim govorom ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Gabora Győrvárja koji je potom zajedno s predsjednikom Hrvatske državne samouprave Ivanom Guganom otkrio spomen-ploču.

Prigodna je svečanost nastavljena u auli pečuske Hrvatske škole, recitacijom i kazivanjem proze učenika te nastupom školskoga tamburaškog orkestra i plesne skupine koja je izvela običaj „kraljica”. Tomu su slijedila dva predavanja suradnika Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj s temom o povijesti hrvatskoga školstva u Mađarskoj. Silvester Balić, znanstveni suradnik, održao je predavanje „Hrvatski udžbenici u Mađarskoj 1918. – 1945.”, a dr. sc. Stjepan Blažetin izlagao je na temu naslova „Iz povijesti hrvatskoga školstva”. Prikazan je i film iz arhiva MTVA novinara Ivana Gugana Naši učitelji – Marija Čepelsigeti.

Umirovljeni pedagozi koji su pribivali svečanosti urudžbe

Potom su HDS-ovom zahvalnicom i spomen-odličjem nagrađeni umirovljeni pedagozi za dugogodišnji rad na polju hrvatskoga školstva u Mađarskoj. HDS je dodijelio i pozvao na urudžbu zahvalnica i spomen-odličja četrdeset umirovljenih pedagoga, a svečanosti urudžbe pribivali su sljedeći: Marija Polgar Baronfeind, Gizika Fontányi Borsodi, Marija Fabić Čerčić, Etelka Doboš Horváth, Janja Horvat, Jelena Horvat, Milica Babić Kató, Angela Šokac Marković, Ladislav Penzeš, Zlata Režek Penzeš, Janja Prodan, Živko Prodan, Erika Rac, Đurđa Geošić Radosnai, Zita Raškova, Anastazija Marković Venczel, Magda Janković Villányi.

Među ostalima na svečanosti su bili generalna konzulica Vesna Haluga i doravnatelj Hrvatske matice iseljenika Ivan Tepeš. *Branka Pavić Blažetin*

„Draško” u Pečuhu

U sklopu međunarodnoga pograničnog projekta koji Osnovna škola Draškovec ostvaruje sa susjednim, hrvatskim školama u Mađarskoj, učenici 8. razreda i djelatnici škole posjetili su Pečuh. Projektno putovanje ostvareno je u petak, 18. svibnja 2018. godine, pod punom podrškom Ministarstva znanosti i obrazovanja, a time je nastavljeno i personifikacijsko putovanje školskog lista Draško koji je prethodno predstavljen predsjednici Republike Hrvatske Kolindi Grabar-Kitarović.

Predstavnik naše škole pri dolasku u ovaj multikulturalni grad srdačno je primila Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. S učenicima je podijelila iskustvo i izazove s kojima se susreće na svome radnom mjestu, zanimljivosti o Pečuhu i životu Hrvata u Mađarskoj te zadatke konzulata Republike Hrvatske u stranim zemljama.

Nakon kraće okrepke, učenici kojima je ovo ujedno bio i nagradni izlet za osmogodišnje uspjehe i uzorno vladanje, jedva su čekali posjetiti brojna mjesta u gradu: Hrvatski klub „August Šenoa”, Hrvatsko kazalište, Hrvatsku kuću, katedralu, Hrvatski školski centar „Miroslav Krleža” u sklopu kojeg djeluje vrtić, osnovna škola, gimnazija i kolegij „Miroslav Krleža”, te Sveučilište u Pečuhu sa samostalnom katedrom hrvatskoga jezika.

Prigodom povratka nije se zaobišlo još jedno važno mjesto – spomen-park u Sigtetu, gdje se nalaze golema poprsja sultana Sulejmana i Nikole Šubića Zrinskog. Tijekom ovoga cjelodnevnog putovanja na brojne zanimljivosti, ali i ponavljanje usvojenoga školskog gradiva, učenike je usmjevala ravnateljica škole Margit Mirić uz posebnu napomenu da je ovo zadnja prilika da prije odlaska iz osnovne škole stvore još dragih uspomena.

<http://os-draskovec.skole.hr>

Generalna konzulica Haluga i ravnateljica Mirić

Učenici i profesori draškovečke osnovne škole

Santovo

Proslavljen blagdan Tijelova

Zajedničkom povorkom hrvatskih i mađarskih vjernika između dviju misa, obilaskom četiriju postavljenih i okićenih oltara oko crkve, Santovačka župa 3. lipnja proslavila je blagdan Tijelova ili Brašančeva – kako ga nazivaju santovački Hrvati.

Tijelovo, ili svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove, jedan je od četiriju zapovjednih blagdana, a kao pomični blagdan slavi se u četvrtak poslije svetkovine Presvetoga Trojstva, devetog četvrtka nakon Uskrsa ili deset dana nakon Duhova. Svetkovina u spomen na ustanovljenje Euharistije na Veliki četvrtak postao je omiljen još u 13. odnosno 14. stoljeću zbog posebno svečanih povoraka i hodočašća. U Hrvatskoj se Tijelovo slavi u četvrtak, ujedno je i državni praznik, a u nas se kao crkveni blagdan slavi na nedjeljnoj misi.

Kako se tom prigodom izlaže Presveti Oltarski Sakrament, već po navadi, i ove su godine oko crkve postavljena četiri prigodna oltara, dva hrvatska i dva mađarska, okićena vjerskim simbolima, svetim slikama, cvijećem, šokačkim tkaninama i ćilimima. Za ovu su prigodu oltare postavile i okitile stalne santovačke obitelji od kojih neke to rade već desetljećima, pa i naraštajima.

Prema običaju, ophod vjernika uljepšale su djevojke u izvornoj šokačkoj i mađarskoj narodnoj nošnji s crkvenim zastavama, te ministranti i ovogodišnji prvopričesnici, koji su na čelu povorke put posipali ružinim laticama. Iza njih pod nebom koje su nosila četvorica crkvenih općinara hrvatske i mađarske zajednice, župnik Imre Polyák s Presvetim Oltarskim Sakramentom, te vjernici. Ispred svakog oltara uz čitanje evanđelja, molitvu i blagoslov, naizmjenično na hrvatskom i mađarskom jeziku, pjevale su se blagdanske pjesme. Misno slavlje, koje je predvodio santovački župnik Imre Polyák, uljepšano je pjevanjem hrvatskih vjernika koje je predvodio župni kantor Žolt Širok.

S. B.

Hrvatski dan u Selurincu

Tradicionalni Hrvatski dan u Selurincu, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, održan je 2. lipnja. Predsjednica Samouprave Jelica Moslovac i zastupnici Ana Gujaš i Gabor Győrvári trude se godišnjim programima i aktivnostima okupiti selurinske Hrvatice, kojih po njihovoj procjeni ima šezdesetak.

Dan je započeo svetom misom u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi koju je služio martinački župnik Ilija Čuzdi uz orguljašku pratnju martinačke kantore Ančike Gujaš.

Program Dana nastavio se na otvorenoj pozornici doma kulture, a Jelica Moslovac je među nazočnima pozdravila generalnu konzulicu Vesnu Haluga, glavnu i odgovornu urednicu MCC-a Branku Pavić Blažetin, načelnika grada Selurince Pétera Koltajja, bivšega selurinskoga gradonačelnika Marka Győrvárija. Program je vodila kreativna producentica Hrvatske kronike Renata Balatinac.

U folklornome programu nastupila su dva KUD-a, pečuški „Baranja“ i kukinjski „Ladislav Matušek“, prvi s katoljskim plesovima i bunjevačkim svatovcem, a drugi sa splotom baranjskih hrvatskih plesova.

Folklorni ansambl Baranja osnovan je 1967. godine i neprekidno djeluje radi sakupljanja narodnih običaja, pjesama i plesova te obradba i njihovih postavljanja na scenu. Plešu folklor Hrvata u Mađarskoj, ali na njihovu repertoaru nalazi se i mađarski folklor, jednako kao i folklor drugih narodnosti. Od rujna 1994. plesni ansambl djeluje kao Kulturna udruga „Baranja“, čiji je predsjednik Mišo Šarošac, a umjetnički voditelj Đuro Jerant.

KUD Baranja

KUD „Ladislav Matušek“

Svetu je misu služio Ilija Čuzdi.

Svirači koji su ovoga puta pratili KUD Baranju

Selurinske Hrvatice

Kukinjski KUD „Ladislav Matušek“ osnovan je 2000. godine s 14 članova. Cilj je KUD-a ponajprije očuvanje i predstavljanje mjesne kukinjske i baranjske baštine, ali također i baštine drugih regija. Zbor je već u godini utemeljenja dobio zlatni stupanj na Sastanku hrvatskih zborova u Serdahelu. Godine 2007. i broj članova, ali i KUD-ov repertoar se proširio. Iz susjednih bošnjačko-hrvatskih naselja, ali i iz Pečuha – u okviru semeljskoga društva „Dubrava“ – učlanili su se cure, snaše i momci, koji su svojim plesom obogatili program zbora.

KUD je u svibnju 2010. dobio zlatni stupanj na Smotri folkloru u Kovinu, a 2011. godine i zbor i orkestar nagrađeni su istom titulom u Pečuhu.

Nakon programa druženje i razgovori uz plesačnicu nastavljene su u selurinskom Anna báru.

Branka Pavić Blažetin

Koljnofsko kolo u Rimu

Koncertni „Večer hrvatskoga folklor“, na kojemu su nastupili kulturno-umjetnička društva iz zagrebačkoga Prigorja i Koljnofsko kolo iz Mađarske, održan je 1. lipnja, u petak navečer, u rimskom kazalištu Ghione. Koncert se održavao u sklopu hrvatske turneje u Italiji, pet kulturno-umjetničkih društava na kojemu su nastupili: Hrvatsko kulturno-umjetničko

FOTO: IVAN MIHOVEC

društvo (HKUD) „Prigorec“ iz Markuševca, Kulturno-umjetničko društvo „Prigorski zdenec“ iz Vidovca, KUD „Oporovec“ iz Oporovca, KUD „Laz“ iz Laza, te folklorna skupina gradišćanskih Hrvata iz Koljnofa, ukupno 180-ak izvođača. Glavni je organizator i inicijator turneje i koncerta bio Ivan Mihovec, koji će, kao i lani, i ove godine voditi plesni dio na 15. Tamburaškom i folklornom taboru u Koljnofu. Članovi folklorne grupe „Koljnofsko kolo“ jako uspješno otpjevali su međimursku pjesmu i plesali Bizovac, koreografiju Ivana Mihovca. U srijedu, 30. svibnja, prvoga dana četverodnevne turneje, odjeveni u narodne nošnje iz raznih krajeva Hrvatske, sudjelovali smo na audijenciji kod pape Franje, uručili mu poklone, predstavili običaje, nošnje i tradiciju kraja iz kojega smo došli, te kao izaslanici svojih

župa prenijeli i pozdrave Rimu i papi Franji. U četvrtak smo obišli grad i pogledali poznata mjesta grada Rima, kao Kolosej, Fontanu di Trevi, Španjolske stube i još druge lijepe dijelove grada. Probali smo i talijansku kuhinju. Gizdavi smo što smo mogli zastupati gradišćanske Hrvate u Rimu, i naša je velika radost da smo se mogli sresti i s papom Franjom. *Andrea Egrišić i Zoltán Korláth*

Hrvatski Židan

Crikvena općina Hrvatskoga Židana, Oružane snage, Ognjogastvo, Policijska, Obrana suprot katastrofov, Društva za čuvanje tradicij i Viteški redi srdačno Vas pozivaju na tradicionalno shodišće, na hodočasno mjesto Peruške Marije 1. julija, u nedilju. U 10 uri se začme trojezična maša (ugarsko-hrvatsko-nimška), a glavni celebrant je dr. Vlado Košić, sisački biskup u društvu farnikov Štefana Dumovića, dr. Antona Kolića, i Tibora Balija. Na crikvenom obredu sudjeluju jačkarni zbor Peruška Marija, Židanski tamburaši i pjevački zbor Kószegfalve. U okviru svete maše će se blagosloviti kip sv. Kvirina, ki je rođen u Sisku, a mučenički ubijen u Sambotelu, tadašnjoj Savariji. Štatu su dali postaviti Hrvati iz Ugarske. Glavni pokrovitelji priredbe su Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i László Majthényi, predsjednik Željeznožupanijske skupščine. U 12.30 sve goste čeka agape i druženje ter od 13.30 još litanija.

Trenutak za pjesmu

Mladi junaki

Jedan, dva i tri – pogledajte nas vsi.
Junaki smo još nek mali, al bi spravni
žitak dali,
za naš rod i dom.

Vsaki ki će sad biti junak mlad,
neka hrabro s nami stupa. Pak ćemo se
borit skupa,
za naš rod i dom.

Vsaki ki je mlad neka dojde rad.
Naša četa vse prima ki se borit zanima,
za naš rod i dom.

Mate Šinković

Studenti kroatistike iz Pečuha u posjetu Sisačko-moslavačkoj županiji

Profesori i studenti kroatistike s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu posjetili su Sisačko-moslavačku županiju od 19. do 21. travnja 2018. godine. Posjet je organiziran u suradnji Sisačko-moslavačke županije i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, na čelu s konzulicom Vesnom Halugom.

Tom su prigodom profesori i studenti posjetili sjedište županije, gdje su se sastali sa županom Sisačko-moslavačke županije Ivom Žinićem i njegovim suradnicima. Župan, osim riječi dobrodošlice, gostima iz Pečuha ispričao je i o povijesti Sisačko-moslavačke županije. Izrazio je i veliko zadovoljstvo što izvan Republike Hrvatske također postoji interes za hrvatski jezik: „To je nešto što je velika poveznica između Hrvata

Na Zrinu

U Hrvatskoj Kostajnici

ovdje u Hrvatskoj i Hrvata, nacionalne manjine koja postoji tamo u Mađarskoj. Potomci naših Hrvata i naši ljudi izvan domovine, čak još više, osjećaju taj nekakav poriv i poziv prema domovini nego ovdje, ali ćete vi tijekom vašega studij vjerojatno upoznati hrvatsku domovinu kroz obilazak i ovakva studijska putovanja gdje ćete obići i vidjeti određene krajeve i običaje.“

U ime svih studenata i profesora domaćinima na cjelokupnoj organizaciji i bogatom programu zahvalio je profesor Stjepan Blažetin, koji je ukratko predstavio njihovu ustanovu: „Katedra za hrvatski djeluje u Pečuhu od 1949. godine, ali nije se uvijek tako zvala. Naime, to je bio studij, tada nazvan Srpsko-hrvatski ili Hrvatsko-srpski jezik i književnost, a od 1992. godine to je Katedra za hrvatski jezik i književnost, odnosno nakon međunarodnoga priznanja Hrvatske studij je razdvojen i studij hrvatskoga tada je ostao u Pečuhu, a studij srpskog preseljen je u Segedin.“ Također je ispričao o radu hrvatske zajednice u Mađarskoj, osobito u Pečuhu gdje, kako reče, imaju veliku potporu Generalnog konzulata Republike Hrvatske.

Nakon posjeta Županovu uredu, izlet se nastavio obilaskom središta grada Siska te Staroga grada. Sutradan su studenti i profesori uza stručno vodstvo posjetili grad Petrinju i petrinjski Učiteljski fakultet, gdje su imali priliku pribivati i na nastavi. Potom je na rasporedu bio Zrin, rezidencija obitelji Zrinski. Po-

Na zagrebačkoj izložbi

sljednji dan bio je predviđen za Ozalj, gdje su obišli tamošnji dvorac. Nakon toga uputili su se prema Zagrebu, gdje su posjetili Muzej prekinutih veza i izložbu „Katarina Velika, carica svih Rusa“ u Galeriji Klovičevi dvori.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Djevojčice salantskoga KUD-a „Marica“

Jelici Fabić Kőrösi dodijeljena Spomen-medalja za pedagošku službu

Povodom Dana pedagoga, u konferencijskoj dvorani Prosvjetnog okruga XIV. kvarta 6. lipnja 2018., u svečanim okvirima zaslužnim prosvjetnim djelatnicima uručena su priznanja za pedagoški rad. Među ostalima Spomen-medalja za pedagošku službu uručena je i nastavnici vjeronauka, odgojiteljici i voditeljici vrtića budimpeštanske Hrvatske škole Jelici Fabić Kőrösi. Nju je za priznanje predložio Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom, na čelu s ravnateljicom Anom Gojtan.

Narečeno priznanje, sukladno odredbi 26/2016. (IX. 8.) Ministarstva ljudskih resursa, dodjeljuje ministar ljudskih resursa onim vrtičkim, osnovnoškolskim, stručnoškolskim i srednjoškolskim pedagogima te visokoškolskim i sveučilišnim profesorima koji su prije odlaska u mirovinu, i najmanje 25 godina istaknuto obavljali prosvjetno-odgojni rad djece. Spomen-medalju za pedagošku službu Jelici Fabić Kőrösi dodijelio je ministar ljudskih resursa Miklós Kásler, a uručio je ravnatelj Prosvjetnog okruga XIV. kvarta György Házlinger. Kako se u obrazloženju navodi, Jelica Fabić Kőrösi svoj je četrdesetljetni pedagoški rad obavljala u službi hrvatske nacionalne manjine. Karijeru je započela u svojoj užoj okolini u pomurskim naseljima kao odgojiteljica bez stručnoga zvanja, ali ubrzo je započela svoju izobrazbu, jer njezina otvorenost prema novim spoznajama i suvremenim metodama dali su joj novi zamah u radu. Pri promjeni obrazovnog sustava bila je članicom Državnoga narodnosnog vrtičkog tima, koji je izradio novi pedagoški program i novi program za pomagala u narodnosnim vrtićima. Njezinu svestranost dokazuje što je dobila diplomu hrvatskoga narodnosnog nastavnika, odnosno završila je i visoku školu za nastavnike vjeronauka. U njezinu pedagoškom radu i poslu kao voditeljica vrtića uvijek je istaknuto ulogu imao hrvatski jezik i kultura, njegovanje hrvatskih običaja i njihova predaja mlađim naraštajima.

Jelica Fabić Kőrösi podrijetlom je iz pomurskoga Serdahela, gdje je odrasla u radišnoj obitelji. Na poticaj svojeg učitelja Stipana Blažetina, poslije završetka osnovne škole u svome rodnom mjestu, srednjoškolsku naobrazbu započinje u budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji, potom 1975. godine prijavljuje se na Sveučilište u Zagrebu. Zbog administrativne pogreške nije primljena. Školuje se u Šopronu, potom u Kečkemetu, gdje 1981. diplomira kao hrvatska odgojiteljica. Vraća se u svoje Pomurje, gdje radi tri-deset i dvije godine, u Mlinarcima je odgojiteljica zatim voditeljica vrtića. Pohađa i trogodišnji teološki tečaj u Jegersegu (Zalaegerszeg), te od 2003. do 2006. godine nastavničku visoku školu u Sambotelu, gdje diplomira kao nastavnica hrvatskoga jezika i književnosti. U istome razdoblju studira i na sambotelskoj Visokoj školi za vjeroučitelje. Nakon studija uposlila se u Mlinarcima, gdje je bila doravnateljica, a nakon dvije godine traži da je premjeste u vrtić za odgojiteljicu, potom radi u Pustari. Nastavlja svoju daljnju izobrazbu u Sambotelu, gdje 2009. godine u Zapadnomađarskome sveučilišnom središtu „Savaria“ stječe diplomu srednjoškolskoga profesora hrvatskoga jezika i književnosti. Nakon diplome uposlila se u budimpeštanskome HOŠIG-u, u vrtiću radi kao odgojiteljica (2009./10.), godinu dana radi u sambotelskom Vrtiću „Mesevár“, vraća se u budimpeštansku Hrvatsku školu, gdje radi kao odgojiteljica, nastavnica vjeronauka i voditeljica vrtića.

Čestitamo Jelici Fabić Kőrösi na priznanju, i želimo joj mnogo zdravlja i sreće u životu!

Kristina Goher

Malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“

U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Budimpešte, Hrvatske samouprave Novoga Budima i Hrvatske samouprave X., XII. i XIII. okruga, u sportskoj dvorani budimpeštanske Hrvatske škole 9. lipnja 2018. priređen je tradicionalni malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“. Na njemu su, uz domaće momčadi, sudjelovale i one iz Dušnoka, Koljnofa, Petrovoga Sela, Santova, Trogira, a grad Baja s juniorskom i seniorskom momčadi. Utakmice su vodili sudci: Imre Fekete i Branko Kovač. Za treće su mjesto

Sudionici turnira

igrali Baja 1 i Santovo, a završnu utakmicu Trogir i Baja 1. Pobjednik je ovogodišnjega turnira momčad Baja 1, Trogir je osvojio drugo mjesto, a treće santovačka momčad. Najboljim su strijelcem proglašeni: Tibor Rac i Attila Komán, vratarem: Ferenc Pócsi, a najboljim igračem Ladislav Ševrac. Nakon proglašenja rezultata i večere uslijedio je kulturni program. k. g.

35. Shodišće lovcev i lugarov kod Peruške Marije

Svaki put je veliki doživljaj doći na hodočasno mjesto Peruške Marije u židansku lozu, kade su se jur tradicionalno po 35. puti našli, zavolj Tijelova umjesto prve nedilje, tajedan dan kasnije, na drugoj nedilji junija, ljubitelji lozov, vjerniki iz cijele okolice, a i svi oni ki su jednostavno bili željni nesvakidašnjega druženja.

Mašu su služili dr. Anton Kolić i Štefan Dumović

Hodočasnici sv. Kvirina

drugačiji način razmišljati", rekao je dr. Franjo Pajrić, a sa svojom grupom je nastavio put jer do tri otpodne morali su zajti na spomin-svečevanje u Sambotel. Mi, ki smo ostali, osvidočili smo

Na početku trojezične svete maše je okupljene pozdravila molitvom hodočasna grupa sv. Kvirina, na čelu s dr. Franjom Pajrićem, ka se je jur po šesti put otpravila na cesti od 60 km, od Šoprona do Sambotela, u čast sisačkoga biskupa, mučenika. „Pri Peruškoj Mariji svako ljeto stanemo, ovo nam je usput, kad se moramo okripiti i put nam je laglji onda do Sambotela. Hodom častimo, to je naša lipa rič ka sve veli, ne s busem, ne s auti hodočastiti, nego za 30 km, kad se človik popade jur i od boli na

Molitva za preminule lovce i lugare

Konji su svenek atraktivni i za najmanje

blagoslavljanje novoga tabernakuluma i novoga oltara kapele. Štatuu Blažene Divice Marije je ponudio budući hižni par Fanni Molnár i Bence Plenár, ki će se na ovom mjestu 7. julija skupazeti, a Ive Štefanić, predsjednik Katoličkanskoga crikvenoga društva je 3-4 dane pred svečevanjem napravio driveni okvir marijanskom kipu. Glavni celebrant sv. maše, dr. Anton Kolić se je zahvalio farniku Štefanu Dumoviću, što se skrbi za ovo hodočasno mjesto i svim tim ljudem, lovcem i lugarom, jačkarom i jačkarićam ki se trudu da ova hodočašća budu svenek dostojna i spominka vridna. A park svecev je nazvao i putokazom, jer svi oni kim su ovde postavljeni pilji, peldu nam pokažu, kako se spuni dužnost u žitku. Za mašom su blagoslovljena vozila i skupna molitva pri spomeniku pokojnih lovcev i lugarov je služila za kraj ovoga svečevanja. Pomoćniki, lovci su toga dana za petsto peršonov kuhali svinjski gulaš u sedam kotli, dica su se igrala, milovala konje i cucke, lipo vrime, kratki i duglji razgovori s prijatelji i poznaniki su nam svim skupa polipšali ovu zvanarednu nedilju. Slijedeće spravišće je sad, ove aktualne nedilje, na hodočašču vojske, policije, ognjogascev i pri blagoslavljanju štatue sv. Kvirina, ku su dali postaviti Hrvati iz Ugarske.

Tiho

Hodočašće na blagdan Presvetog Srca Isusova u Drvljance

U organizaciji križevačke Seoske i Hrvatske samouprave, u Drvljancima se 8. lipnja u povodu blagdana Presvetog Srca Isusova proslavio crkveni god sa svetom misom na hrvatskom jeziku kod tamošnjega zvonika na otvorenome. Domaćini dana bili su križevački načelnik Zsolt Cserdi i predsjednica križevačke Hrvatske samouprave Ruža Hum, jer upravno ovo selce s prekrasnim kućama za odmor pripada Križevcima.

Svetu je misu predvodio Ladislav Bačmai.

Dan je započeo u jutarnjim satima okupljanjem kod martinačke crkve, odakle su u osam sati krenuli hodočasnici s crkvenim zastavama pješice dravskim nasipom prema Drvljancima, gdje je služena sveta misa. Kao i svake godine, misu su služili svećenici podrijetlom Hrvati iz Podravine i njihova braća svećenici uz martinačkog župnika Iliju Čuzdija te kantorsku pratnju Ančike Gujaš. Svetu je misu, dvojezičnu hrvatsko-mađarsku, služio mohački župnik Ladislav Bačmai, nekadašnji martinački župnik podrijetlom iz obližnjega Starina, a uz njega bio je i šeljinski župnik Jozo Egri koji skrbi i o Hrvatima vjernicima u Starinu, te nekadašnji martinački župnik Augustin Darnai.

Kako nam reče jedna vjernica koja je hodočastila od Martinaca na hodočasnom putu „Srce Isusovo“, sve nas je manje iz godine u godinu, ali ne fali, molimo se i za one koji ne mogu biti s nama. A među onima koji su krenuli s crkvenim zastavama prema Drvljancima neki su gurali i biciklina ako im slučajno zatreba,

Došli su i iz Pečuha i Selurinja.

nasipom od Martinaca do Drvljanaca nekih desetak kilometara. Svetoj misi ipak okupio se lijepi broj vjernika iz podravske hrvatskih sela, veli martinačka bilježnica Ema Solga Cserdi.

Danas ako vas put nanesu u Drvljance, začudno ćete stati pred ljepotom podravskoga krajolika, idiličnom slikom kuća u selu koje nema stalnih stanovnika, naime nakon popla-

Foto: EMVA

Iz Martinaca

Vjernici iz podravskih sela

Vjernici iz Starina uvijek su u Drvljancima.

ve 1972. godine i posljednji Hrvat napustio je selo. Devedesetih neki se počinju vraćati, i obnavljati negdašnja imanja s kućama za odmor, a i mnogi sa strane kupuju kuće za odmor i grade ih na obali Drave u hladu velikih stabala i u podnožju zvonika. Naime, mjesno stanovništvo 1925. godine podignulo je zvonik u selu koje je tada nastanjivalo dvjestotinjak duša, uglavnom Hrvata. Danas su Drvljanci dio Nacionalnog parka Dunav – Drava. Kažu kako je zvono u drvljanačkome zvoniku teško 80 kilograma, a zvonik 1925. godine posvećen je baš na dan Presvetog Srca Isusova, te se od toga dana i slavi taj blagdan kao drvljanačko proštenje, „bučura“. Zanimljivo je kako su Drvljanci i danas povezani tek nasipom i prema Starinu i prema Martincima.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Završna i oproštajna svečanost

Dana 1. lipnja održana je završna i oproštajna svečanost santovačkoga Hrvatskog vrtića koja je upriličena u velikoj dvorani doma kulture u nazočnosti mnoštva roditelja, baka i djedova. Nakon uvodnih pozdravnih riječi voditeljice Anice Filaković, kazivanjem stihova, dječjim igrama i pjesmama pod vodstvom svojih odgojiteljica predstavile su se sve tri vrtičke skupine – mala (Ildika Juhász), srednja (Klara Velin Szabó) i velika, predškolska (Anica Filaković). Na kraju svečanosti djeca srednje skupine oprostili su se od velikih vrtićara i uručili im torbice na put u školu. S. B.

Razgovori o problemima zajednice pomurskih Hrvata

U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije, 17. svibnja u Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ organiziran je Forum za predsjednike hrvatskih pomurskih samouprava, voditelje školskih ustanova te raznih udruga o aktualnim problemima i mogućnostima napredovanja glede očuvanja nacionalne samosvijesti u regiji. Gosti su Foruma bili: Jozo Solga, novoizabrani glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i Zorica Matola, voditeljica Zavoda „Stipan Blažetin“.

Zastupnici Županijske samouprave smatrali su potrebnim organiziranje Foruma zbog raznih poteškoća oko djelovanja mjesnih hrvatskih samouprava (npr. raspadanje jedne samouprave, nedobivanje diferencirane potpore kod više samouprava), problema nedostatka narodnosnih odgojiteljica, pedagoga, te da se uskladi djelovanje Hrvatskog zavoda s drugim organizacijama i poboljša međusobno informiranje unutar regije i izvan nje. Na početku sudionike Foruma pozdravila je Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije, a nakon toga se raspravljalo o unaprijed naznačenim temama. Zorica Matola, voditeljica Zavoda, izvijestila je o dosadašnjem djelovanju ustanove, o potpomaganju podučavanja tamburice, folkloru, učitelja u hrvatskim školama i dječjim vrtićima, o nuđenju prostora za podučavanje puhačkih glazbala, o organiziranju Dječjeg festivala, o uključivanju u državne programe, o uspješnim natjecanjima u okviru kojih će potpomagati priredbe „Vino i tambure“ i „Festival gibаницe“, organizirati kamp za polaznike učenja puhačkih glazbala, o kupnji glazbala. Gđa Matola naglasila je da je Zavod otvoren za svakoga, rado pomaže u raznim aktivnostima, ali i ona očekuje, da bude i uzvratnih informacija, kada se pošalju pozivi ili pozivnice barem da se jave u svezi s temom. Neki su smatrali da novoutemeljeni Zavod djeluje slično kao jedna samouprava ili društvo, i smatraju da bi trebalo djelovati na višoj razini, i više raditi na očuvanju narodnog jezika. Predloženo je i to da Zavod uz potporu Hrvatske državne samouprave informira samouprave o aktualnim državnim događanjima, o HDS-ovim skupštinama, o promjenama uredba u svezi s narodnostima, naime mnoge narodnosne samouprave ne dobivaju dovoljnu pomoć od mjesnih bilježnika. Predloženo je i to da Zavod uspostavi vezu sa sličnom ustanovom iz Hrvatske i da se ostvari razmjena programa, te da Zavod godišnje najmanje jedanput organizira sličan forum, gdje se sažmu dostignuća, usklađuju se programi, odnosno raspravlja o budućim zadacima. Predloženo je da se i u zalskoj regiji organizira jedna državna manifestacija koja će se redovito organizirati u regiji. Jedna od važnih tema bilo je gubljenje jezika u regiji i na koji način bi se mogli motivirati mladi da se školuju na hrvatskom polju. Predloženo je da učenici sedmih razreda posjete na nekoliko dana dvojezične škole, možda bi tako dobili volju, te da se sa stipendijom potpomažu oni studenti koji izaberu hrvatsku pedagošku struku. Postavljeno je pitanje na koji način bi mogli dobiti učenici osnovnih škola u svjedodžbu ili kao prilog svjedodžbi potvrdu o položenome jezičnom ispitu. Iz drugih jezika ima raznih razina ispita, zašto se ne bi moglo i iz hrvatskoga jezika, jer danas roditeljima je važno da ako njihovo dijete nešto uči, o tome neka dobije diplomu koja vrijedi i na tržištu rada ili u daljnjem školovanju. Možda bi

Sudionice Foruma

to bila motivacija i za roditelje i za djecu. Govorilo se i o problemu zastarjelih udžbenika, o nedostatku nastavnih pomagala i suvremenih metodičkih izdanja. Došli su na vidjelo i problemi financiranja dječjih vrtića u kojima je mali broj djece. Na postavljena pitanja i prijedloge reflektirali su i pozvani gosti. Jozo Solga, glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, zahvalio je na glasovima u regiji i ponudio pomoć svim hrvatskim organizacijama u regiji. Glede pitanja djelovanja hrvatskih samouprava, odnosno nedobivanja diferencirane potpore rekao je da je to propust bilježnika, oni su dužni pripaziti na zakonske propise i kod narodnosnih samouprava, premda on osobno smatra da je taj način financiranja nepravedan, on je smatrao boljim prijašnji sustav kada se određivalo po broju pripadnika narodnosti u određenome mjestu. Upravo zbog toga u Narodnosnom odboru radit će na tome da se u tom pogledu zakon mijenja, tako se želi zalagati za narodnosne dječje vrtiće, jer smatra da je to velik teret mjesnim samoupravama. Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, izvijestio je o rezultatima zasjedanja o problematici školstva, HDS od nove godine želi utemeljiti tzv. Pedagošku stručnu službu i zaposliti stručnjaka za narodnosni odgoj i obrazovanje, te je dogovoreno da će se izraditi kratkoročni i dugoročni plan za školstvo. Potaknuta je tema predstojećih mjesnih izbora u 2019. godini, glede toga predsjednik je ponudio suradnju, te izjavio da bi voljeli ako bi na predstojećim mjesnim izborima Hrvati imali jednu listu, u tom pogledu pokušat će usuglašavati s regijama. Enikő Kovač, članica predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, izvijestila je o održanoj Saveza skupštini. Prema planovima, najesen će Savezovo predsjedništvo zasjedati u Keresturu, te dogodine skupštinu također želi održati u toj regiji. Na skupštini je predloženo da Savez u regijama osnuje svoje područne organizacije radi lakše suradnje s pojedinim mjestima, a naglašeno je i to da članarina koja je uplaćena za Savez iz pojedinih regija, tamo se i vraća. Na kraju Foruma dogovoreno je da će se izraditi zapis i u svezi s određenim prijedlozima bit će potražena nadležna tijela. *Beta*

Prvi narodnosni dan Sambotelske crkvene županije

Dr. János Székely: „Ako ne znamo vjerovati, nimamo budućnost!”

Kőszegfalva, nimško naselje u susjedstvu Kisega, 9. junija, u subotu, nije svečevalo samo svoj 17. Seoski dan, nego je drage volje primilo narodnosti iz cijele Sambotelske crkvene županije. Na poziv sambotelskoga biskupa dr. Jánosa Székelya, čija je i bila ova ideja, na prvi narodnosni dan došli su Hrvati, Slovenci iz svih krajeva, a dodatno i drugi Nimci, npr. iz Pinčene doline. Dopodne su položeni vijenci kod spomenika palih junakov u Prvom i Drugom svitskom boju ter pri spomeniku deportiranoga nimškoga stanovništva, a na športskoj placi slijedila je četverojezična biškupska maša. Za skupnim objedom i blagoslavljanjem ter predajom nove svlačionice za nogometaše, folklorni program je čekao sve nazočne. Pri perfektnom gostoprimstvu i u skupnom veselju prebrzo je i vrime odletilo.

Časni gosti na početku priredbe

Pred cintirom Kőszegfalve nekako u tišini se pripravlja vjerniki i časni gosti, med njimi uz sambotelskoga biskupa Vilmoš Harangozo, farnik Kisega, Erika Köles-Kiss glasnogovornica Slovencev u Parlamentu, načelnik László Huber, Béla Báthly, zamjenik načelnika Kisega, dr. Karlo Gadanji, predsjednik Športskoga saveza Željezne županije, u zastupničtvu kiseških Hrvata i predsjednik Šandor Petković ter predsjednik Prijateljskoga kruga dotičnoga sela, ki je i glavni organizator ovoga dana, Kálmán Gyarmati. Za ugarskom himnom dr. János Székely se spomene na velike tragedije 20. stoljeća, na nemilosrdna ljeta kad su nezužni žitki zgubljeni u svitski boji, pod i za trianonskim mirovnim paktom, u komunizmu, kade su mali narodi Europe bili igračke u ruka velesil. „Ljeta 1989. su i mali narodi dostali svoju šansu da sanjaju svoje sanje po svoji vjera, po glasi srca. Nas skupa drži europska kultura, kršćanska vjera i Kristuševu Evanđelje. Poruka današnjega dana je da moramo ruku dati jedan drugomu, moramo primiti Kristuševu ruku. Ako ne znamo vjerovati, nimamo budućnost! Ako nimamo vjeru, nećemo ni ostati!”, istakne u svojem svečanom govoru sambotelski biskup, a za njim Béla Báthly, kiseški donaćelnik, se vraća u riči u prošlost. U to vrime, kad su ov kraj svojim djelovanjem, svojom borbom

Jačkarni zbor Zora iz Kisega pjevao je pri maši i na kulturnom programu

i vjernošću u najvećem miru zadržali Nimci, Hrvati, Slovenci i Ugri, što služi i peldom za sadašnjicu. Položu se vijenci i povorka koraca dalje van sela. Na športskom igrališću postavljeni šator napuni se do zadnjega mjesta s vjerniki na početku biškupske maše, na koj se na četiri jeziki obraća mnoštvu dr. János Székely: „Zahvalim lipo da ste se odazvali mojemu pozivu i da ste u ovako lipom broju došli na prvi narodnosni dan naše biskupije. Ugarski pjesnik Gyula Illyés ovako piše: Na izazove vjetra, drivo svojimi koreni odgovara. A naši koreni su kršćanstvo, jeziki i kultura. Čuvajte je, njegujte je i dalje i dajte prik mladjim generacijam. Ja, kao vaš biskup, ću sve učiniti i nadalje za vas, i podupirati sve nacionalne manjine u našoj biskupiji!” U prodiki se glavni celebrant skoči najzad još do studentskih izletov, kad su u Transilvaniji posječeni Ugri a, i hvali kinče sambotelske crkvene

Na svetoj maši s glavnim celebrantom, sambotelskim biskupom

županije. Ti kinči su pak narodnosti ke živu na području ove županije. Nikola Jurišić, László Batthyány-Strattmann, József Mindszenty, János Brenner svi su redom velikani ugarske povijesti s hrvatskimi, nimškimi koreni s ove crkvene županije. Slovenske, nimške i hrvatske marijanske i ostale crkvene jačke daleko se čuju u ovoj skupščini, a za crkvenim obredom svakoga čeka objed, pečeno i razni deserti. Ovom prilikom se prikdaje nova svlačionica za mjesne nogometaše i u kulturnom programu nastupaju nimški, hrvatski i slovenski izvodjači. Nas Hrvate batru jačkari i jačkarice Zora iz Kisega. „Lip dan smo imali”, velu Petroviščani, ki su se po broju najvećimi ganuli na biškupljev poziv iz Pinčene drage. Po namjeri natpastira, narodnosno spravišće kljetu se nastavlja u Nardi, onda jur pred kipom Putujuće Celjanske Marije.

Tiho

Hrvatska samouprava grada Šikloša srdačno Vas poziva na Hrvatsku večer, koja će se održati 01. srpnja (u nedjelju) 2018. godine s početkom u 18.00 sati u Šikloškoj tvrđavi.

PROGRAM

18. 00 Koncert tamburaša VII. Ljetne škole tambure
 19.00 Nastupa KUU „Napredak“ iz Podravskih Podgajaca
 20.00 Vizin plesačnica.

U slučaju kiše program će se održati: u Kulturnom domu Őrsi Ferenc (Siklós 7800 Kossuth tér 15.)

Priredba je ostvarena uz pomoć:

EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKÉZELŐ
 EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Ulaz je slobodan.

MIŠLJEN

Udruga baranjskih Hrvata 14. srpnja na mišljenskom srednjem jezeru organizira redovito ribičko natjecanje. Natjecanje će biti pojedinačno, ove se godine mogu uključiti i djeca do 14 godina. Za njih pripremamo posebne nagrade. Ručak je za članove Udruge besplatan, a za ostale 1000 Ft/osoba. O podrobnostima nakon prijave. Prijave očekujemo na e-pošti: baranyaihorvatok@gmail.com ili na telefonu 06 20 398 0514 do 5. srpnja.

KOLJNOF

Na hrvatsko shodišće poziva Fara Koljnof i Hrvatska samouprava Koljnofa 1. julija, u nedilju, od 18 uri sve vjernike u Hodočasnu crkvu. Mašu predvodi Branko Kornfeind, duhovnik Čajte, Čembe i Vincjeta, a tamburaši Hrvatskoga kola iz Novoga Sela muzički će uokviriti crkveni obred. Po svetoj maši je agapa.

KOZAR

Uz potporu tamošnje Seoske, Njemačke i Hrvatske samouprave, 30. lipnja priređuje se Dan sela i Festival sarme. Događanja Dana odvijaju se na mjesnome sportskom terenu. U jutarnjim satima nakon pristizanja sudionika natjecanja u kuhanju sarme, bit će izvedena kazališna predstava za najmlađe, u poslijepodnevnom satima folklorno-kulturni program u kojem će među ostalima nastupiti i plesna skupina Čitaonice vršendskih Šokaca. U večernjim satima skupina Bon-Bon, Sandi i Orkestar Harold zabavljat će okupljene na balu.

UDVAR

U organizaciji udvarske Hrvatske samouprave, u tom se naselju od 25. lipnja do 1. srpnja održava četvrtu godinu zaredom kamp hrvatskoga jezika i kulture. U kampu će svakoga dana od 8 do 16 sati sudjelovati tridesetak polaznika i njihovih pratitelja, predavača i gostiju. Uz dnevne radionice, jezične vježbe naći će se vremena za izlet, druženje i športske te vjerske sadržaje.

MARTINCI

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave 30. lipnja i 1. srpnja priređuje se uobičajeno druženje na Ivanje, te sveta misa u mjesnoj crkvi, mimohod folkloriša kroza selo uz pjesmu i ples te večernja zabava i ivanjska vatra uza sastave: martinačku Podravku+ i virovitički Gašo band.

Hodočašće u Đud

Hrvatska manjinska samouprava pod vodstvom Ružice Ivanković organizirala je 27. svibnja hodočašće u Đud.

Ujutro oko 7 sati krenuo je autobus iz Katolja, jer u Đudu sveta misa na hrvatskom jeziku počinje u 8 sati. Nakon mise krenuli smo na brdo gdje smo išli križnim putem također na hrvatskom jeziku. Upravo ovaj dan bio je samo za Hrvate. Oko 11 sati krenuo je autobus u Viljan. Tamo nas je katoljska samouprava pogostila jelom i pićem kod Zolike Kovača. No ne zaboravimo tamošnji izvrsni sladoled. Polazeći kući, stali smo kod kemedske crkve. Ondje je bila velika svečanost, posvetili su obnovljena dva anđela, koji su dobili nova krila (bila su slomljena). Bilo je mnogo prodavača slatkiša i raznovrsnoga domaćeg pekmeza.

Oko 15 sati krenuo je autobus kući u Katolj. Uvjeren sam da se svatko dobro osjećao, opširno smo pripovijedali onima koji nisu mogli doći s nama hodočastiti. *Guganka*

